

משתתפים בשיתופי מבואות **בְּדִמְאֵי** - בכיכר
שנלקחה מעם הארץ, מפני שראויה לאכילה לעניים,
וּבְמַעֲשֵׂר רְאֵשׁוֹן שְׁנֵטְלָה תְרוּמָתוֹ - תרומת
מעשר שבו, אף על פי שלא ניטלה תרומה גדולה,
כגון שהקדים הלוי ליטול את המעשר בשבולים, קודם
שנתחייבה התבואה בתרומה, **וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנֵי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדוּ** ואפילו נפדו ללא תוספת חומש,
לפי שאין החומש מעכב, **וְהַפְּהָנִים מערבים בַּחֲלָה**
שהופרשה מן העיסה, **וּבַתְרוּמָה**.

אֲבָל אין מערבים **לֹא בְטָבֵל** - במזון שלא הופרשו
ממנו תרומה, ומעשרות²⁵, **וְלֹא בְמַעֲשֵׂר רְאֵשׁוֹן**
שֶׁלֹּא נִטְלָה תְרוּמָתוֹ - תרומה גדולה, כגון
שהקדים הלוי ליטול את המעשר לאחר המירוח,
שבכגון זה נתחייבה התבואה בתרומה, **וְלֹא בְמַעֲשֵׂר
שְׁנֵי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדוּ** כהלכתן, כגון מעשר שני
שפדאו באסימון (מטבע שאין עליו צורה), והקדש
שחיללו על גבי קרקע.

הַשּׁוֹלַח עֲרוּבוֹ למקום שביתתו **בְּיַד חֲרֵשׁ שׁוֹטָה**
וְקָטָן, או בְּיַד מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֵה בְּעֲרוּב כגון כותי,
אפילו אם הניחו במקום שצויה עליו להניחו - **אִינוֹ**

עֲרוּב משום שחרש שוטה וקטן אינם בני שליחות, ומי שאינו מודה בעירוב חשוד
שלא יבצע שליחותו. **וְאִם אָמַר** בעל העירוב **לְאַחֵר** - לבן דעת הראוי להיות
שליח **לְקַבְּלוֹ מִמֶּנּוּ** מהחרש, או מהשוטה, או מהקטן, או מן הכותי, והוא יניח את
העירוב - **הָרִי זֶה עֲרוּב²⁶**:

משינה ג

נִתְּנוּ את העירוב **בְּאֵילָן** העומד ברשות הרבים, ורחבו ארבעה על ארבעה טפחים
או יותר, אם נתן את העירוב **לְמַעַלָּה מְעַשְׂרָה טַפְחִים** שנחשב רשות היחיד -
אִין עֲרוּבוֹ עֲרוּב לפי שאין הוא ועירובו במקום אחד, ובשעת קניית העירוב, דהיינו

ביאורים והרחבות

25. בגמרא (לא, ב) שואלין: הרי טבל אסור באכילה, ומה החידוש שאין מערבים בו? והשיבו:
בטבל טבול מדרבנן, וכגון שזרעו בעציץ שאינו נקוב.

26. בגמרא (לא, ב) שואלין: כיצד אפשר לסמוך, שהשליח הפסול יביא את העירוב לידי
השליח הכשר? והשיבו: כשבעל העירוב עומד ורואהו (את שאינו בן דעת מוסר את העירוב לשליח
בן דעת).

ר' עובדיה מברטנורא

מעשרה הוי רשות היחיד, והוא קנה שביתתו ברה"ר, וכיון דאי הוי בעי למשקל עירוביה ומיכליה בשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות לא מצי שקיל ליה דמייתי מרשות היחיד לרשות הרבים לא הוי עירוב: למטה מעשרה הרי זה עירוב. דלמטה מעשרה כרמלית היא, דכל משלשה ועד תשעה ברוחב ארבעה כרמלית היא, וכיון דאי שקיל ליה לעירוביה אין כאן אלא איסור שבות, הרי זה עירוב. ומתניתין רבי היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ובשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מצי שקיל ליה, ונמצא הוא ועירובו במקום אחד הילכך הוי עירוב: נתנו כבור. שבכרמלית כגון שבבקעה ושבתות ונתכיון לשבות בבקעה או בשדה, הרי זה עירוב, דבור עצמו רשות היחיד והוא קנה שביטה בכרמלית ובשעה שהעירוב זוכה לו דהיינו בין השמשות מצי שקיל ליה, כרבי דאמר כל דבר שהוא משום

בין השמשות, אינו יכול להוריד את העירוב מן האילן שהוא רשות היחיד ולאכלו במקום שביתתו שהוא רשות הרבים. אבל אם נתן את העירוב באילן **למטה מעשרה טפחים** שדינו ככרמלית - **עירובו ערוב** שהוצאה מכרמלית לרשות הרבים היא איסור שבות מדרבנן, ולא גזרו על איסור שבות בין השמשות, ובשעה שהעירוב קונה, דהיינו בבין השמשות, יכול לנוטלו ונמצא הוא ועירובו במקום אחד. **נתנו פבור** הנמצא בכרמלית, כגון שדה או בקעה, ונתכונן לשבות בשדה או בבקעה, **אפלו עמוק הבור מאה אמה** והרי הוא רשות היחיד - **עירובו ערוב** שאיסור הוצאה מרשות היחיד לכרמלית הוא מדרבנן, ולא גזרו עליו בין השמשות, ונמצא הוא ועירובו במקום אחד.

נתנו את העירוב **בראש הקנה או בראש הקנדס** - מוט, **בזמן שהוא** - הקנה **תלוש** מן הקרקע **ונעוץ** בקרקע שברשות הרבים, **אפלו גבוה מאה אמה** - **הרי זה עירוב** שאין הקנה והקונדס רשות היחיד, כיון שאין בהם ארבעה על ארבעה טפחים, ומותר להוריד משם את העירוב למקום שביתתו, שהוא ברשות הרבים ²⁷.

נתנו את העירוב **במגדל** - בארון עץ ונעלו **ואבד**

שבות לא גזרו עליו בין השמשות: אפילו גבוה מאה אמה. ואין למטה רוחב ארבע דלאו רשות היחיד הוא, ואע"ג דלמעלה רחב ארבע דהא עירוב על גבי מקום ד' בעינן: תלוש ונעוץ. הוא דהוי עירוב, אבל מחובר לא הוי עירוב משום דכי שקיל ליה גזירה שמא יקטום, לפי שהקנה רך הוא איכא למיגזר שמא יקטום כי שקיל ליה, אבל אילן קשה הוא ובין השמשות לשמא יעלה ויתלוש לא חיישינן, אבל קטימת קנה אידי דרכיכא ודאי מקטמא ומחייב משום קוצר. אי נמי קנה וקונדס מיחלף ליה מחובר בתלוש, דקנים הרבה תלושין נעוצים ונראין כמחוברים, משום הכי איכא למיגזר שמא יקטום במחובר ויחשוב שהוא תלוש, אבל באילן ליכא למיגזר שמא יעלה ויתלוש ויטעה לחשוב דתלוש הוא: נתנו במגדל. של עץ: ואבד המפתח הרי זה עירוב. וכגון שהמנעול קשור

ביאורים והרחבות

27. אבל אם הקנה או הקונדס מחוברים לקרקע אינו עירוב, לפי שאסרו חכמים ליטול משם את העירוב, שהאיל ורכים הם יש לחשוש שמא יקטום את ראש הקנה או ראש הקונדס, או שמא יתלשם (כיון שיחשוב שהם נעוצים ולא מחוברים), ויעבור על מלאכת קוצר.

ר' עובדיה מברטנורא

בחוטים וחבלים שאם לא ימצא המפתח אי אפשר לחתכן אלא בסכין, ת"ק סבר הואיל ואפשר לפתוח על ידי שיחתוך החבלים בסכין אין כאן איסור סקילה אלא איסור שבות, דמקלקל הוא בחתיכת החבלים וכל המקלקלים פטורים, ואיסור שבות בין השמשות בשעת קניית העירוב לא גזרו בו כדאמרן, הילכך הוי עירוב, דמצי מייתי סכין ויחתוך לחבלים ושקיל לעירוביה. ור' אליעזר סבר אין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו ואסור לטלטל הסכין כדי לחתוך החבלים שאין תשמישו אלא לחתוך האוכלים, והואיל ואיכא תרתי, טלטול הסכין וחתיכת החבלים, אפילו לרבי דאמר כל דבר שהוא משום שבות בין השמשות לא גזרו, בכה"ג מודה דגורו. ואין הלכה כר"א: ד נתגלגל חוץ לתחום אינו עירוב. הואיל ויש מביתו שהוא לן שם עד עירובו יותר מאלפים אמה לא מצי למיזל ולמשקליה. והוא שנתגלגל שתי אמות חוץ לאלפים אמה שכל אדם יש לו ארבע אמות ממקום עירובו, שתי אמות מצד מזרחו של עירוב ושתי אמות מצד מערב: נפל עליו

הַמִּפְתָּח, אם יכול הוא להוציא את עירובו בין השמשות גם ללא המפתח על ידי שיחתוך בסכין את החבלים הקושרים את המגדל - **הָרִי זֶה עֲרוֹב** שחיתוך החבלים הוא מקלקל, ואינו אלא איסור שבות מדרבנן, ולא גזרו עליו בבין השמשות, ונמצא הוא ועירובו במקום אחד. **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם אֵינוּ יוֹדְעֵי שֶׁהַמִּפְתָּח בְּמִקְוָמוֹ** ויש חשש שאבד ולא ימצאו - **אֵינוּ עֲרוֹב** שלדעתו אסור לטלטל את הסכין שלא לצורך תשמישו, והואיל ויש כאן שני איסורי שבות (טלטול הסכין וחתיכת החבלים), אף בבין השמשות גזרו עליהם:

משנה ד

אם הניח עירובו בסוף התחום ואחר כך **נִתְגַלְגַּל** העירוב **חוץ לתחום** של אלפיים אמה ונמצא שאין הוא ועירובו במקום אחד, או **נִפְלַע עָלָיו** - על העירוב **גַּל** של אבנים, ואינו יכול להוציאו בשבת, או **נִשְׂרַף** העירוב, או **תְּרוּמָה וְנִטְמָאת** - שעירב בתרומה ונטמאה ונאסרה באכילה אפילו לכהן, אם אחד מהדברים הללו אירע **מִבְּעוֹד יוֹם** - בערב שבת - **אֵינוּ עֲרוֹב**, לפי שבין השמשות, בזמן שהעירוב קונה שביתה, לא היה בידו לאכול העירוב במקום שנתכוון לקנות בו שביתה. אבל אם אחד מהדברים הללו אירע **מִשְׁחֻשְׁכָּה** - בלילה, אחרי כניסת שבת, **הָרִי זֶה עֲרוֹב** שכבר קנה לו העירוב שביתה בבין השמשות.

גל. והוא דבעי מרא וחצינא לפנייה, דהויא מלאכה ולא שבות: תרומה ונטמאת. דהשתא לא הזיא לא לדידיה ולא לאחריו. ואצטריך תנא לאשמעינן נתגלגל חוץ לתחום ונפל עליו גל, דאי אשמעינן נתגלגל, משום דליתיה גביה הוי הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר, אבל נפל עליו גל דאיתיה גביה אימא להוי עירוב. ואי אשמעינן נפל עליו גל דלא מצי שקיל ליה אלא במלאכה במרא וחצינא, אבל נתגלגל דאפשר דנשיב זיקא ומהדר ליה לתוך התחום אימא ליהוי עירוב קמ"ל. ותנא נשרף להודיעך כחו דרבי יוסי דאע"ג דאינו בעולם משום ספק לא מתסר. ותנא תרומה שנטמאת להודיעך כחו דר"מ דאע"ג דישנו בעולם וי"ל העמידנה בין השמשות על חזקתה של קודם לכן וטהורה היתה, אפילו הכי לא אמרינן חזקה לקולא: משחשוכה הרי זה עירוב. דלאחר שקנה בין

